

Nota van Inlichtingen 'Het opstellen van een plan-MER m.b.t. de Cumulatieve Druk op de Waddenzee'

Aanbestedende dienst	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Betreft	Vragen en antwoorden Europese aanbesteding ten behoeve van het opstellen van een plan-MER m.b.t. de Cumulatieve Druk op de Waddenzee
Kenmerk	IUC: 202511036 en TN: 560009
Datum	17 februari 2026

In deze Nota van Inlichtingen geeft Opdrachtgever antwoord op de in het kader van de hierboven genoemde Europese aanbesteding vragen en geplaatste opmerkingen. Daarnaast zijn door de Aanbestedende dienst enkele wijzigingen/verduidelijkingen aangegeven. De belangrijkste aanpassingen zijn verwerkt in het Aanbestedingsdocument.

Deze Nota van Inlichtingen maakt integraal onderdeel uit van de Aanbestedingsstukken.

N.a.v.	Wijzigingen/verduidelijking vanuit Opdrachtgever
Par. 1.4 aanbestedingsdocument	In paragraaf 4.3.2 is aangegeven dat bijlage 7 (referentieverklaring) na voorlopige gunning ingediend moet worden door de voorlopig gegunde partij. In de tabel in paragraaf 7.2.15 staat genoemd dat bijlage 7 ingediend moet worden bij Inschrijving. Dit is in paragraaf 4.3.2 per abuis verkeerd opgenomen. Ieder Inschrijver dient een ingevulde bijlage 7 in. Echter is een aangepaste versie van deze bijlage bij deze Nota van Inlichtingen gepubliceerd. Een handtekening van de referent is niet nodig.
Par. 1.4 aanbestedingsdocument	In paragraaf 4.4 is aangegeven dat het/de uittreksel(s) uit het beroepsregister of handelsregister na voorlopige gunning ingediend moet worden door de voorlopig winnende partij. In de tabel in paragraaf 7.2.15 staat genoemd dat het uittreksel beroeps- of handelsregister ingediend moet worden bij Inschrijving. Dit is in de tabel in paragraaf 7.2.15 per abuis verkeerd opgenomen. Enkel de voorlopig gegunde Inschrijver dient het/de uittreksel(s) uit het beroepsregister of handelsregister na verzoek van de Aanbestedende dienst in.

Eis 3.4.3	Deze eis ziet op minimaal drie jaar ervaring van de projectleider met het organiseren en uitvoeren van grootschalige plan-mer-projecten, blijkend uit het cv. Het is niet vereist dat de mer-projecten in deze drie jaar volledig zijn afgerond, noch dat dit specifiek heeft geleid tot de oplevering van een plan-MER.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
1.	Publicatie NvI, aanbestedingsdocument, par 1.4	Kan de publicatie van de NvI vervroegd worden naar 12 februari, zodat er meer tijd overblijft om te anticiperen op de antwoorden en een passende aanbieding te schrijven?	Deze Nota van Inlichtingen is eerder gepubliceerd dan oorspronkelijk gepland, maar het is niet gelukt om deze te publiceren op 12 februari 2026.
2.	Publicatie NvI, aanbestedingsdocument, par 1.4	Kan er een tweede vragenronde plaatsvinden, zodat er bijvoorbeeld naar aanleiding van de antwoorden uit de 1 ^e NvI, nieuwe vragen kunnen worden gesteld?	De uiterste datum en tijdstip voor het indienen van een Inschrijving is verplaatst naar vrijdag 6 maart 2026, 10:00 uur. Uitstel van de inschrijftermijn is niet verder mogelijk. De planning van de aanbesteding is afgestemd op kritieke tijdspaden en afstemmingsmomenten met betrokken partijen. Het tijdig behalen van de opleverdatum van het definitieve plan-MER is essentieel, mede in verband met de afstemming met UNESCO. Een latere gunning zou de beschikbare uitvoertijd verder verkorten en daarmee het risico vergroten dat deze datum niet wordt gehaald. Op basis hiervan is een belangenafweging gemaakt. Het is binnen het huidige tijdspad van de aanbesteding niet mogelijk een tweede Nota van Inlichtingen toe te voegen.
3.	Par 2.3 aanbestedingsdocument	Kunt u aangeven waarin de toetsing door de begeleidingscommissie verschilt van de toetsing door de Stuurgroep?	De stuurgroep heeft een adviserende en beslissende rol; de begeleidingscommissie heeft een begeleidende rol. Opdrachtnemer legt de concept-NRD en het concept plan-MER ter besluitvorming voor aan de stuurgroep. Voorafgaand daaraan vindt afstemming plaats met de begeleidingscommissie, waarbij de documenten zo nodig worden aangepast. Eis 3.3.3 wordt als volgt aangepast: <i>Over de aanpak, voortgang en tussenresultaten zal in ieder geval maandelijks gedurende de gehele opdracht overleg worden ingepland tussen Opdrachtnemer en de begeleidingscommissie. De begeleidingscommissie en Opdrachtnemer bepalen na de ingangsdatum van de Dienstverleningsovereenkomst in overleg de aard, omvang van verslaglegging en besluitvormingspunten, data en structuur van deze overleggen. Het secretariaat en samenhangende taken liggen bij Opdrachtnemer.</i>
4.	Par 2.3 aanbestedingsdocument	Toetsen Stuurgroep en begeleidingscommissie parallel, of opvolgend?	Opvolgend: De begeleidingscommissie toetst eerst en adviseert Opdrachtnemer en de stuurgroep. Daarna toetst en beslist de stuurgroep.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
5.	Par 2.4.2 stap 1 aanbestedingsdocument	u schrijft: de baseline dient als referentie voor het planmer. In paragraaf 2.1 onder 2 schrijft u dat ook bekende klimaateffecten moeten worden meegenomen. Wordt de referentie dan niet beter gedefinieerd als baseline plus klimaateffecten plus overige autonome ontwikkelingen binnen de 'wider setting'? Waarbij de baseline het vertrekpunt is?	Nee, de referentie wordt naar oordeel van Opdrachtgever daarmee niet beter gedefinieerd. Opdrachtgever geeft de volgende toelichting: Opdrachtnemer voert een baseline analyse (stap 1) uit met als doel een samenhangend en actueel beeld te verkrijgen van de bestaande situatie en de cumulatieve druk op de natuurwaarden en de OUV. De analyse gaat in op de (toegenomen) menselijke druk sinds het verkrijgen van de status van UNESCO-Werelderfgoed (in 2009) tot nu. Bij de analyse van potentiële impact op de OUV (stap 2) moet wel aandacht zijn voor de effecten van klimaatverandering. Zie ook het antwoord op vraag 23 en 66.
6.	Par 2.4.2 stap 1 aanbestedingsdocument	Welke voorbereiding heeft u met vergunningverlenende partijen reeds getroffen voor een voorspoedige ter beschikking stelling van vergunningsdossiers? Wat is het resultaat van deze voorbereiding?	Opdrachtgever heeft contact gehad met alle vergunningverlenende partijen zoals genoemd in paragraaf 2.4.2 (stap 1) en beschikt per partij over een contactpersoon met wie Opdrachtnemer in overleg kan treden ten behoeve van het opvragen van relevante vergunningen. Alle relevante vergunningverlenende partijen hebben aan Opdrachtgever bevestigd dat zij zullen meewerken. Mocht de Opdrachtnemer hiertegen obstakels ervaren, dan kan dit bij Opdrachtgever worden gemeld. Opdrachtgever heeft geen verdere voorbereidingen getroffen; er zijn daarom geen volledige overzichten van relevante vergunningsdossiers beschikbaar, omdat nog niet is vastgesteld welke vergunningen specifiek relevant zijn voor het plan-MER. Wel is duidelijk dat de Opdrachtnemer niet alle gemeenten en provincies hoeft te benaderen, aangezien de reeds vergunde projecten bekend zijn bij de Beheerautoriteit Waddenzee.
7.	Blz. 14, stap 3	Het BNW is nog niet gepubliceerd. Op welk detailniveau zullen de drie scenario's in het BNW uitgewerkt worden, bevat dit concrete voorstellen voor het inperken van bepaalde activiteiten, of worden er algemene doelen in gesteld?	Het BNW bevat een uitwerking van beleidsopgaven op het niveau van drukfactoren, met een overzicht van mogelijke handelingsperspectieven die zijn gekoppeld aan gebruiksfuncties. Dit betreft nadrukkelijk geen concrete voorstellen voor het inperken van bepaalde activiteiten; deze worden geborgd via bestaande instrumenten.
8.	Par 3.1 aanbestedingsdocument	Kunt u beter duiden hoe u de samenwerking heeft georganiseerd die wij moeten invullen met Wageningen Marine Research? Wat is hun scope, welke rolverdeling tussen hen en ons is afgesproken? Welke andere afspraken zijn gemaakt? Hoeveel tijd hebben zij gereserveerd?	WMR heeft de SCAIRM-methodiek ontwikkeld, waarmee de cumulatieve impact van menselijke activiteiten op de Waddenzee kan worden berekend. Deze methodiek vormt het methodisch kader voor de analyse van cumulatieve effecten in dit plan-MER. WMR is beschikbaar om Opdrachtnemer te ondersteunen bij het gebruik van deze methodiek en kan dus door Opdrachtnemer worden geraadpleegd indien nodig. Hiervoor heeft WMR voldoende

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			tijd gereserveerd. Indien obstakels optreden, kan Opdrachtnemer contact opnemen met Opdrachtgever.
9.	par 3.5.6 aanbestedingsdocument	U geeft aan dat de overeengestemde uurtarieven vast en onveranderlijk zijn gedurende de duur van de Dienstverleningsovereenkomst. Het is gebruikelijk om bij langlopende opdrachten jaarlijks de mogelijkheid tot indexeren te bieden. Bent u bereid dat ook hier mogelijk te maken?	Indexering is niet van toepassing, gelet op de looptijd van de opdracht van anderhalf jaar.
10.	par 3.2.7 aanbestedingsdocument	Wat is de achtergrond van uw wens voor het betrekken van maatschappelijke en economische effecten in de mer? En wat verwacht u van de uitwerking hiervan?	Het Nederlandse deel van de Waddenzee is niet uitsluitend een natuurgebied, maar tevens een gebied waar wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De Waddenzee kent daarmee een duidelijke maatschappelijke en economische dimensie, die onlosmakelijk is verbonden met het gebruik en beheer van het gebied. Tegen deze achtergrond acht Opdrachtgever het noodzakelijk dat maatschappelijke en economische effecten worden betrokken in de NRD en het plan-MER. Governance zorgt ervoor dat maatschappelijke en economische effecten gemonitord en geïntegreerd worden in het beheer van het Waddengebied. Inschrijver dient zelf een voorstel te doen voor de wijze waarop deze effecten worden meegenomen.
11.	par 3.7.1 aanbestedingsdocument	Uw factuurschema heeft als gevolg dat wij een aanzienlijke voorinvestering moeten doen: bij vijf momenten gemiddeld meer dan EUR 100.000,=. Daarom verzoeken wij u een schema te hanteren waarbij de facturering de gemaakte kosten beter volgt. Bijvoorbeeld door een factuur te koppelen aan elk van de producten uit de tabel in par 2.4.3.	In het Aanbestedingsdocument zijn bij eis 3.7.1 vijf facturatiemomenten aangegeven. In paragraaf 2.4.3 zijn negen op te leveren producten benoemd. Opdrachtgever acht het, gelet op administratieve lasten, niet wenselijk om voor elk afzonderlijk product een afzonderlijk facturatiemoment te hanteren. Er wordt wel een extra facturatiemoment aan toegevoegd. Aan eis 3.7.1 wordt toegevoegd: <i>Facturatie kan enkel plaatsvinden na acceptatie van opgeleverde producten. Facturatie vindt plaats middels het volgende facturatieschema op nacalculatiebasis, tot aan het maximum totaalbedrag:</i> • <i>Na oplevering, en acceptatie van Opdrachtgever, van de naar het Engels vertaalde versie van het ingediende Plan van aanpak) op basis van het tot dan toe werkelijke aantal bestede uren.</i>
12.	par 5.1 aanbestedingsdocument	In deze paragraaf geeft u een voorbeeld van de berekening om tot de gewogen prijs per punt te komen. Hierbij zijn in de tabel per kolom twee verschillende uitkomsten van de berekening te zien. Klopt het dat de getallen in de rij 'Gewogen prijs per punt' juist zijn en hierdoor de rangorde verandert?	Per abuis zijn de verkeerde antwoorden opgenomen. De tabel in paragraaf 5.1 wordt als volgt aangepast:

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord			
				Inschrijving A	Inschrijving B	Inschrijving C
			Inschrijfprijs	€ 680.000,-	€ 590.000,-	€ 510.500,-
			Kwaliteitscore	800 punten	500 punten	151 punten
			Gewogen prijs per punt	$680.000^{0,2}/800^{0,8} \times 100 = 6,98$	$550.000^{0,2}/500^{0,8} \times 100 = 9,75$	$510.500^{0,2}/151^{0,8} \times 100 = 25,03$
			Formule	$((680.000^{0,2})/(800^{0,8})) \times 100 = 6,98$	$((550.000^{0,2})/(500^{0,8})) \times 100 = 9,75$	$((510.500^{0,2})/(151^{0,8})) \times 100 = 25,03$
			Rangorde	1	2	3
13.	par 5.2.2 & 5.2.3 aanbestedingsdocument	Voor de beoordeling van het PvA en Kwaliteit van het in te zetten projectteam is een schaalverdeling gegeven. Bij het PvA is er nog sprake van een beoordeling 'matig' en bij het projectteam gaat de schaal van voldoende naar onvoldoende, klopt dit?	Dat is correct.			
14.	par 5.2.2 & 5.2.3 aanbestedingsdocument	Klopt het dat matig (5.2.2) en voldoende (5.2.3) een beoordeling van 1 punt krijgen?	Dat is correct.			
15.	par 5.2.3 aanbestedingsdocument	U vraagt in de verantwoording van in te zetten medewerkers ook de ureninzet van medewerkers. Naar ons idee geeft dit een overlap met de inschrijfprijs, zodat prijs een zwaarder gewicht krijgt dan de door u beoogde 20%. Bent u bereid de ureninzet te laten vervallen uit de verantwoording van het team?	Nee, de ureninzet komt niet te vervallen uit de verantwoording van het team (subgunningscriterium 3). Onder subgunningscriterium 3 'Kwaliteit van het in te zetten projectteam' wordt van Inschrijver gevraagd een beschrijving te geven van de samenstelling van het team en de onderbouwing van deze keuze, inclusief de beoogde rol- en taakverdeling en de bijbehorende ureninzet van de betreffende medewerkers. De beoordeling onder dit subgunningscriterium ziet nadrukkelijk niet op de uurtarieven/prijs, maar uitsluitend op de mate waarin de rol- en taakverdeling van de in te zetten medewerkers perspectief biedt, tezamen met de teamsamenstelling en bijbehorende ureninzet, en in hoeverre dit toereikend is voor een succesvolle uitvoering van de opdracht. De ureninzet wordt derhalve kwalitatief beoordeeld op toereikendheid en samenhang, en leidt niet tot een zwaardere weging van het prijscriterium.			
16.	par 5.2 aanbestedingsdocument	Kunt u een indicatie geven van de omvang (aantal pagina's) die u verwacht van het Plan van Aanpak en de Teamverantwoording?	Er wordt geen maximaal aantal pagina's gehanteerd. Aan paragraaf 5.2.2 wordt het volgende toegevoegd: <i>Als indicatie geldt een uitwerking van circa twintig pagina's voor het 'Plan van aanpak'. Deze <u>indicatie</u> ziet uitsluitend op de inhoudelijke beantwoording in A4-formaat (PDF) en is exclusief voorwoord, inhoudsopgave en eventuele bijlagen, zoals een planning.</i>			

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			Aan paragraaf 5.2.3 wordt het volgende toegevoegd: <i>Als indicatie geldt een uitwerking van circa tien pagina's voor de 'Kwaliteit van het in te zetten projectteam'. Deze <u>indicatie</u> ziet uitsluitend op de inhoudelijke beantwoording in A4-formaat (PDF) en is exclusief voorwoord, inhoudsopgave en eventuele bijlagen, zoals cv's.</i> Ten behoeve van overzicht en efficiëntie wordt een beknopte uitwerking zonder herhaling gewaardeerd. Dit heeft echter geen invloed op de beoordeling zelf.
17.	par 5.2 aanbestedingsdocument	Mogen wij de planning op een afzonderlijk A3 aanleveren?	Ja, zie ook het antwoord op vraag 16.
18.	Bijlage 9 - Scoping Report	Bijlage 9 bevat de draft van het scoping report uit maart 2025. Is er sindsdien nog een recentere of definitieve versie hiervan gepubliceerd? Zo ja, kunt u deze toesturen of (als dat niet mogelijk is) de belangrijkste wijzigingen duiden?	Nee, er is geen recentere versie beschikbaar. Het definitieve scoping document, inclusief advies van de Commissie mer en UNESCO, wordt in april 2026 gepubliceerd en zal bij start van de opdracht met Opdrachtnemer worden gedeeld.
19.	Bijlage 9 - Scoping Report 2.3	Het scoping report stelt een functionele definitie van 'wider setting' voor. Die is ons inziens breed te interpreteren. Kunt u voorzien in een voorbeeld, bij voorkeur in de Waddenzee of ander (natuurlijk) werelderfgoed hoe dit op goede wijze is toegepast?	Een voorbeeld hiervan is Effect van zandsuppleties op de kust en het wad, waarbij ook rekening wordt gehouden met de impact hiervan op de Waddenzee. Een ander voorbeeld is de wijze waarop Programma Aanlanding Wind Op Zee (PAWOZ) nu wordt voorbereid.
20.	Bijlage 9 - Scoping Report 2.3	Wie bepaalt uiteindelijk de scope van de 'wider setting'?	Dit bepaalt Opdrachtnemer, in overleg met de nog nader te selecteren marktpartij die de bevindingen uit de drie nationale plan-MER'en samenvoegt tot trilateraal niveau (trilateraal afstemmende partij). Hoe de reikwijdte wordt gedefinieerd, moet worden besproken en overeengekomen tussen de trilateraal afstemmende partij, Opdrachtnemer en de partijen die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de plan-MER'en in de andere twee landen, zodat de reikwijdtes die in de nationale onderdelen worden gebruikt duidelijk en vergelijkbaar zijn en trilaterale integratie mogelijk is. Bij eventuele knelpunten of onduidelijkheden tussen partijen kan Opdrachtnemer contact opnemen met Opdrachtgever, die zo nodig als bemiddelaar kan optreden. Daarnaast kan Opdrachtgever, in overleg met de trilateraal afstemmende partij en de partijen die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de plan-MER'en in de andere twee landen, helpen bij het geven van een richting in wat er wordt meegenomen in het begrip 'wider setting'.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
21.	Bijlage 9 - Scoping Report H4	Het scoping document dateert van maart 2025. Welke concrete aanwijzingen vanuit de trilaterale aanpak zijn er inmiddels beschikbaar gekomen voor de nationale aanpak in Nederland?	Naast oplevering van het definitieve scoping report (zie het antwoord op vraag 18), zal de trilateraal afstemmende partij gelijktijdig starten met Opdrachtnemer, om zo de trilaterale en nationale component goed af te kunnen stemmen. Deze trilateraal afstemmende partij stemt af ook met de partijen die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de plan-MER'en in de andere twee landen.
22.	Bijlage 9 - Scoping Report H4	"The national components will be developed in a comparable way using corresponding methodologies, potential impacts and cumulative impacts analysis" Hoe wordt dit geborgd gedurende het proces? Door bijvoorbeeld reguliere afstemmingsmomenten? Welk uitgangspunt kunnen we hiervoor hanteren voor de raming?	Dit wordt geborgd door de reguliere afstemmingsmomenten met de trilateraal afstemmende partij, die gelijktijdig zal starten met Opdrachtnemer. Er wordt minimaal maandelijks afgestemd, met de mogelijkheid om vaker te overleggen indien nodig.
23.	Bijlage 9 - Scoping Report par 4.2	In het aanbestedingsdocument wordt als baseline voorgesteld de bestaande situatie. In het scoping report wordt voorgesteld de baseline te baseren op zowel de huidige als de situatie in 2009. Hoe ziet u de combinatie van beide voor zich? Ten opzichte waarvan dienen de effecten bepaald te worden?	De baseline analyse gaat in op de (toegenomen) menselijke druk sinds het verkrijgen van de status van UNESCO-Werelderfgoed (in 2009) tot nu. De effecten dienen bepaald te worden ten opzichte van 2009. Zie ook het antwoord op vraag 5 en 66.
24.	Bijlage 9 - Scoping Report par 4.3.1	Annex 6 bevat uitwerkingen van effecten voor Energie en havens, u stelt dat dit ook voor de andere key-topics uitgewerkt wordt. Wanneer zijn deze gereed en kunnen deze gebruikt worden voor dit SEA?	In het Quality Status Report wordt een soortgelijke, maar minder uitgebreide analyse uitgevoerd. Deze analyse zal naar verwachting in mei 2026 afgerond zijn en kan worden gebruikt voor het plan-MER.
25.	Bijlage 10	De uitvraag gaat om "alle relevante projecten die sinds 2009 zijn vergund". In bijlage 10 staan echter ook diverse niet-vergunningplichtige activiteiten (en waar dus ook geen vergunning voor is verleend) zoals deze ook in het vigerende beheerplan zijn opgenomen (e.g. wadlopen en kleinschalig historisch medegebruik). Ook staan er activiteiten in die middels het vigerende beheerplan zijn vrijgesteld van de vergunningplicht (e.g. robbentochten en reguliere baggerwerkzaamheden). Dit spreekt elkaar tegen. Welke activiteiten dienen in de analyse meegenomen te worden?	De analyse moet ingaan op de (toegenomen) menselijke druk sinds het verkrijgen van de status van UNESCO-Werelderfgoed. In de analyse zouden ook niet-vergunningplichtige activiteiten meegenomen kunnen worden als Opdrachtnemer dit relevant acht. In overleg met Opdrachtgever, en de trilateraal afstemmende partij, maakt Opdrachtnemer hier zelf een onderbouwde keuze in, wat al moet worden opgenomen in het NRD. In het scoping report staat vermeld welke activiteiten hier potentieel onder zouden kunnen vallen: "relevant programmes, plans and projects (PPPs)."
26.	Bijlage 10	Bijlage 10 is niet compleet (niet alle cellen zijn ingevuld en niet alle activiteiten zijn gespecificeerd). Wanneer kunnen wij een compleet overzicht verwachten?	Bijlage 10 is de meest actuele versie van het overzicht. Er komt geen nieuwe versie van het document beschikbaar; Opdrachtnemer zal in overleg moeten treden met de vergunningverlenende partijen om de beschikking te krijgen over alle relevante vergunningen.
27.	Bijlage 10	De plannen en projecten staan benoemd in de Excel van Bijlage 10 bij de offerteaanvraag. Beschikt de opdrachtgever ook al over de milieueffectrapportages & passende beoordelingen/natuurtoetsen die voor deze projecten en plannen zijn uitgevoerd en worden deze aangeleverd aan opdrachtnemer?	Nee. Zie ook het antwoord op vraag 26.
28.	Paragraaf 1.2.1 Huidige situatie Waddenzee	U geeft aan "Onderdeel hiervan is een rapport met formulering van zowel de Bkl-kernkwaliteiten, als de OUV, in meetbare indicatoren door	Ja. Zie ook het antwoord op vraag 44.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		Wageningen Marine Research, samen met Staatsbosbeheer. Het resultaat hiervan wordt in het tweede kwartaal van 2026 opgeleverd." Vraag: Moet het resultaat uit dit onderzoek worden meegenomen in de stappen van het MER?	
29.	Paragraaf 1.2.1 Huidige situatie Waddenzee	U geeft aan "Onderdeel hiervan is een rapport met formulering van zowel de Bkl-kernkwaliteiten, als de OUV, in meetbare indicatoren door Wageningen Marine Research, samen met Staatsbosbeheer. Het resultaat hiervan wordt in het tweede kwartaal van 2026 opgeleverd." Vraag: Ons beeld is dat de uitkomsten van het onderzoek noodzakelijk zijn bij het uitvoeren van stap 0, 1 en 2. van het MER. Hoe ziet u de oplevering van deze resultaten in relatie tot het beoogde tijdspad van het MER zoals opgenomen in paragraaf 2.4.3?	Dit onderzoek is naar verwachting eind maart 2026 gereed en zal bij ingang van de Dienstverleningsovereenkomst dus beschikbaar zijn. Zie ook het antwoord op vraag 44.
30.	1.2.2 Sporen voor herstellen en versterken.	U geeft aan: "Via de volgende sporen wordt op dit moment gewerkt aan het herstellen en versterken van de natuur in het Nederlandse deel van de Waddenzee:...." Vraag: Hoe hangen deze sporen procesmatig en inhoudelijk samen met de plan-Mer m.b.t. de cumulatieve druk op de Waddenzee.	Het plan-MER zal mogelijk in de toekomst als input dienen voor de versterking van deze sporen, of voor aanvullende sporen als dat nodig blijkt.
31.	1.2.2 Sporen voor herstellen en versterken. Punt 4.	U geeft aan: "Met het op te stellen Beleidskader Natuur Waddenzee (BNW) wil het kabinet ondernemers en gebruikers van de Waddenzee duidelijkheid geven over welke activiteiten onder welke voorwaarden mogelijk zijn. Dit doet het kabinet op basis van de gemeten staat van de Waddenzeenatuur en een gedegen inzicht in cumulatieve effecten, met aandacht voor sociaaleconomische effecten. " Vraag: Hoe verhoudt het BNW onderzoek zich inhoudelijk tot het op te stellen plan-Mer m.b.t. de cumulatieve druk op de Waddenzee?	Het plan-MER zal input kunnen bieden voor onderbouwing van besluitvorming over nadere maatregelen in het kader van het BNW.
32.	1.2.2 Sporen voor herstellen en versterken. Punt 4.	U geeft aan: "Het BNW wordt opgesteld door LVVN en de verwachting is dat deze in de zomer van 2026 af is." Onder paragraaf 2.4.2 stap 3 scenarioanalyse geeft u aan dat de uitkomsten van het BNW gebruikt dienen te worden. Vraag: Hoe verhoudt het BNW onderzoek zich procesmatig (in tijd) tot het op te stellen plan-Mer m.b.t. de cumulatieve druk op de Waddenzee?	Het BNW zal naar verwachting medio 2026 afgerond worden. Opdrachtnemer zal op dat moment werken aan stap 0 en stap 1 van het plan-MER.
33.	2.1 Beschrijving van de opdracht	Punt 1: "analyseert de cumulatieve effecten van alle relevante projecten die sinds 2009 zijn vergund of momenteel in voorbereiding zijn door (lokale) overheden in het Nederlandse deel van de Waddenzee, inclusief projecten met externe werking op het UNESCO-werelderfgoed, en beoordeelt de effecten daarvan op de OUV;"	Opdrachtgever kan op dit moment geen antwoord geven op wat wordt verstaan onder relevante projecten. Opdrachtgever vraagt Opdrachtnemer de scope van relevante vergunde projecten onderbouwd af te bakenen. In overleg met Opdrachtgever, en de trilateraal afstemmende partij, maakt Opdrachtnemer zelf een gemotiveerde selectie van

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		Vraag: Wij vragen u de scope van de opdracht af te bakenen, wat u verstaat uit relevante projecten?	de vergunningen die relevant zijn voor het plan-MER. Op basis hiervan brengt Opdrachtnemer advies uit aan de stuurgroep en Opdrachtgever. De stuurgroep en Opdrachtgever geven vervolgens schriftelijk akkoord op de uiteindelijke selectie.
34.	2.1 Beschrijving van de opdracht	Punt 1, 3 en 7: "projecten met externe werking op het UNESCO-werelderfgoed" Vraag: Wij vragen u te verduidelijken wat u verstaat onder projecten met externe werking en hoe om te gaan met de niet Nederlandse projecten met externe werking met invloed op de NL Waddenzee?	In overleg met Opdrachtgever, en de trilateraal afstemmende partij, maakt Opdrachtnemer zelf de afbakening van wat wordt verstaan onder projecten met externe werking en hoe om te gaan met de niet Nederlandse projecten met externe werking met invloed op het Nederlandse deel van de Waddenzee.
35.	2.1 Beschrijving van de opdracht	Punt 5 "bevat aanbevelingen die worden benut voor nationale beleidsvorming, onder meer ten behoeve van vergunningverlening, en voor het versterken van de internationale samenwerking met Duitsland en Denemarken (zie paragraaf 1.3); " Vraag: Hoe verhoudt de uitkomsten van het 'plan-Mer m.b.t. de cumulatieve druk op de Waddenzee' zich tot het eerder afgeronde BNW (Beleidskader Natuur Waddenzee).	Zie het antwoord op vraag 31 en 32.
36.	2.1 Beschrijving van de opdracht	Punt 9: ondersteunt de verantwoording richting UNESCO over de wijze waarop Nederland invulling geeft aan zijn verplichtingen uit het UNESCO-Werelderfgoedverdrag. Vraag: Wij zien de benodigde kennis en competenties niet terug in uw kwaliteitsbeoordeling. Hoe toetst u of de opdrachtnemer voldoende kennis en ervaring heeft met de werkwijze van UNESCO?	In subgunningscriterium 3 <i>Kwaliteit van het in te zetten projectteam</i> wordt 'de mate waarin de expertise en ervaring binnen het in te zetten team aansluit op de opdracht en het voorliggende onderwerp voor een succesvolle uitvoering van de opdracht' beoordeeld. Hoe beter deze aansluiting, hoe hoger de beoordeling van dit subgunningscriterium. De <u>kennis en ervaring met de werkwijze van UNESCO</u> wordt op deze wijze in de beoordeling meegenomen.
37.	2.2 Karakter van het plan-MER	Dit plan-MER wijkt af van de gebruikelijke toepassing, doordat het niet is gericht op de beoordeling van toekomstige ontwikkelingen of fysieke ingrepen (zoals dijkversterking, mijnbouw of leidingaanleg). Het onderzoek baseert zich primair op beschikbare en gevalideerde kennis over relevante plannen, projecten en programma's in relatie tot de OUV van de Waddenzee. Vraag: Vallen onder 'relevante projecten' ook de projecten met externe werking?	Ja. Zie ook het antwoord op vraag 34.
38.	2.2 Karakter van het plan-MER	Dit plan-MER wijkt af van de gebruikelijke toepassing, doordat het niet is gericht op de beoordeling van toekomstige ontwikkelingen of fysieke ingrepen (zoals dijkversterking, mijnbouw of leidingaanleg). Het onderzoek baseert zich primair op beschikbare en gevalideerde kennis over relevante plannen, projecten en programma's in relatie tot de OUV van de Waddenzee. Vraag: U geeft aan de plan-Mer niet gericht is op de beoordeling van toekomstige ontwikkelingen. Dit sluit niet aan bij paragraaf 2.4.2 stap 2,	Hiermee wordt bedoeld dat dit plan-MER niet gericht is op de beoordeling van concrete toekomstige ontwikkelingen of fysieke ingrepen, zoals bouwwerkzaamheden. Het richt zich echter wel op analyse van de vergunningen die betrekking hebben op de Waddenzee en de (toekomstige) impact daarvan op de OUV, inclusief de effecten van klimaatverandering. Zie ook het antwoord op vraag 5.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		waar u wel vraagt om de "(1) de sinds 2009 vergunde projecten, (2) projecten die in voorbereiding zijn en (3) nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen. Wij vragen u te verduidelijken welke projecten, programma's en plannen op te nemen in de scope van de opdracht.	
39.	2.3 Begeleidingscommissie en stuurgroep	Deze begeleidingscommissie bestaat uit beleidsmedewerkers van LVVN, IenW of RWS, Provincie Groningen en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De begeleidingscommissie heeft een begeleidende rol. Vraag: Op welke wijze zijn de provincie Fryslân en Noord-Holland betrokken?	De provincie Groningen vertegenwoordigd in dit overleg ook de provincies Fryslân en Noord-Holland. Zij stemmen hun inbreng onderling af.
40.	H4 p 4.3.2 Referentiegegevens + H4 p 17 Draft Scoping Report	Het scoping rapport stelt: "The national components and the overarching joint SEA report will be advised by specialists with the relevant expertise complying with Principle 6 of the UNESCO Guidance and Toolkit for Impact Assessments." Principle 6 van de UNESCO Guidance and Toolkit for Impact Assessments stelt: "Het team van specialisten dat effectbeoordelingen uitvoert moet samen beschikken over relevante expertise op het gebied van: het Werelderfgoedverdrag; de specifieke erfgoed (waaronder de attributen waarop de actie effect kan hebben); de voorgestelde actie." In p 4.3.2 van het aanbestedingsdocument vraagt u niet om ervaring met het Werelderfgoedverdrag, het uitvoeren van heritage impact assessments of het werken met OUV. Wij vragen u om ervaring met deze zaken op te nemen in de gevraagde kerncompetenties in overstemming met het scoping report en de Guidance and toolkit for Impact Assessments.	In subgunningscriterium 3 <i>Kwaliteit van het in te zetten projectteam</i> wordt 'de mate waarin de expertise en ervaring binnen het in te zetten team aansluit op de opdracht en het voorliggende onderwerp voor een succesvolle uitvoering van de opdracht' beoordeeld. Hoe beter deze aansluiting, hoe hoger de beoordeling van dit subgunningscriterium. De <u>kennis en ervaring met het Werelderfgoedverdrag, het uitvoeren van de SCAIRM-methode en het werken met OUV</u> wordt in de beoordeling meegenomen. Er wordt geen ervaring met het uitvoeren van heritage impact assessments verwacht. Zie ook het antwoord op vraag 50.
41.	Par 2.4.2 stap 2 aanbestedingsdocument	Stap 2: de "(1) de sinds 2009 vergunde projecten, (2) projecten die in voorbereiding zijn en (3) nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen. Vraag: Hoe om te gaan met voor 2009 vergunde processen die nog steeds doorwerken?	De voor 2009 relevante vergunde projecten vielen onder 'huidig gebruik' bij de toekenning van de werelderfgoedstatus, dus zijn <u>niet</u> relevant voor dit plan-MER.
42.	Par 2.4.2 stap 2 aanbestedingsdocument	Stap 2: de "(1) de sinds 2009 vergunde projecten, (2) projecten die in voorbereiding zijn en (3) nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen. Vraag: Hoe om te gaan met activiteiten die wel zijn opgestart maar in tussentijd zijn gestopt (positieve effecten)?	De relevante vergunde projecten die in 2009 actief waren en nu zijn gestopt zijn <u>wel</u> relevant voor dit plan-MER. De relevante vergunde projecten die in 2009 niet actief waren en nu ook niet actief zijn (dus die in de tussentijd zowel zijn gestart als zijn gestopt) zijn <u>niet</u> relevant voor dit plan-MER.
43.	Par 2.4.2 stap 2 aanbestedingsdocument	Stap 2: de "(1) de sinds 2009 vergunde projecten, (2) projecten die in voorbereiding zijn en (3) nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen. Vraag: Op welke wijze worden de 3 planMER'en in de verschillende landen qua methode goed op elkaar aangesloten en wat is de rol van de trilaterale partij hierbij?	De trilateraal afstemmende partij is verantwoordelijk voor de afstemming van de drie plan-MER'en in de verschillende landen, zodat de methodes goed op elkaar aansluiten, en zorgt voor de noodzakelijke coördinatie tussen de drie partijen die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de plan-MER'en in de verschillende landen. Het is op dit moment nog niet te zeggen of de plan-mer van de twee andere landen op exact eenzelfde wijze worden uitgevoerd.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
44.	Par 2.4.2 stap 2 aanbestedingsdocument	Om de impact op de OUV te meten is een heldere en eenduidige afkadering van de OUV nodig, waar kunnen we die vinden? (Ter illustratie: Hoe beoordeel je bijvoorbeeld of een activiteit impact heeft op 'essential stopover for the East Atlantic Flyway'? Welke soorten, welke afstanden nemen we mee?)	WMR doet op dit moment, samen met SBB, onderzoek naar indicatoren/afkadering voor de OUV. Dit onderzoek is naar verwachting eind maart 2026 beschikbaar. Nationale vaststelling is gepland voor eind juni 2026. In hoeverre de partijen die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de plan-MER'en in de twee andere landen deze indicatoren kunnen overnemen is nog onderwerp van overleg en zal na de ingangsdatum van de Dienstverleningsovereenkomst met Opdrachtnemer worden besproken.
45.	Par 2.4.2 stap 2 aanbestedingsdocument	"In deze stap analyseert Opdrachtnemer, op basis van beschikbare en gevalideerde informatie... " Wat verstaat u onder de beschikbare en gevalideerde informatie?	Dit betreft alle informatie die Opdrachtnemer tot zijn beschikking heeft of kan krijgen van of via de begeleidingscommissie, trilateraal afstemmende partij en de relevante vergunningverlenende partijen.
46.	Par 2.4.2 stap 3 aanbestedingsdocument	Het scoping document suggereert een 4^e scenario voor Nederland, het aanbestedingsdocument gaat uit van 3 scenario's? Hoeveel scenario's wilt u uitgewerkt zien?	Dit is inderdaad aangegeven in het scoping document op pagina 23. Wanneer Opdrachtnemer stelt dat een vierde scenario voor Nederland van toepassing is, zou scenario 3 in 3a en 3b uiteen kunnen vallen. De definitieve keuze hiervoor dient door Opdrachtnemer te worden afgestemd met de trilateraal afstemmende partij.
47.	Par 2.4.2 stap 3 aanbestedingsdocument	Er wordt gevraagd drie scenario's uit te werken tot 2050, elk van de scenario's hebben een ander tijdsbeeld. Hoe dienen we hier mee om te gaan?	In het Aanbestedingsdocument wordt in paragraaf 2.4.2 onder stap 3 in de tabel onder 'Gefaseerde aanpak' per scenario een focusjaar gegeven. Echter dienen alle scenario's als horizon 2050 te hebben, met mogelijke tussenstappen als dat nodig is. De focusjaren gaan dus over de tussenstappen.
48.	Par 2.4.2 stap 3 aanbestedingsdocument	Is het uit te werken scenario 1 niet overeenkomstig met de uitkomsten van stap 2?	Nee, scenario 1 gaat over 'doorgaan zoals op dit moment'. Stap 2 brengt in kaart welke 'extra impact er mogelijk is' in de toekomst.
49.	Par 2.4.2 stap 3 aanbestedingsdocument	In stap 3 vraagt u om expliciete toetsing aan de verplichtingen uit het werelderfgoedverdrag. Wat verstaat u daaronder?	Opdrachtgever ziet graag de vraag beantwoord of Nederland in deze scenario's voldoende maatregelen treft om de OUV te beschermen, in aanmerking nemende de verplichtingen uit het Werelderfgoedverdrag die luiden als volgt: <i>De staten die partij zijn bij het Werelderfgoedverdrag zijn verplicht zich tot het uiterste in te spannen om de OUV van de site te behouden. Dit houdt onder meer in dat rekening wordt gehouden met:</i> - <i>Het identificeren, beschermen, conserveren, presenteren en overdragen van erfgoed;</i> - <i>Het nemen van juridische, wetenschappelijke, technische, administratieve en financiële maatregelen;</i> - <i>Het integreren van erfgoedbescherming in planningssystemen;</i> - <i>Het bijhouden van een voorlopige lijst en het indienen van nominaties;</i>

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			- <i>Het waarborgen van effectief beheer en monitoring van de site;</i> - <i>Regelmatig rapporteren (periodieke rapportage);</i> - <i>Het Werelderfgoedcomité informeren over bedreigingen;</i> - <i>Deelnemen aan internationale samenwerking.</i>
50.	Par 3.1.4 aanbestedingsdocument	3.1.4 verwijst naar SCAIRM-methode, het scoping document verwijst naar de HIA-methode (passend bij de verantwoording aan UNESCO), welke methode moeten we hanteren?	De SCAIRM-methode. Dit is dus een afwijking van het scoping document.
51.	Par 4.3.2 aanbestedingsdocument	U vraagt geen referenties met of kennis van OUV, de HIA methodiek, kennis processen met of rondom van UNESCO, of kennis van geomorfologie. Wij denk dat dit essentieel is om dit onderzoek goed bij UNESCO te laten landen. Kunt u dit als referentie vragen?	In subgunningscriterium 3 <i>Kwaliteit van het in te zetten projectteam</i> wordt 'de mate waarin de expertise en ervaring binnen het in te zetten team aansluit op de opdracht en het voorliggende onderwerp voor een succesvolle uitvoering van de opdracht' beoordeeld. Hoe beter deze aansluiting, hoe hoger de beoordeling van dit subgunningscriterium. De <u>kennis van geomorfologie</u> wordt op deze wijze in de beoordeling meegenomen. Er wordt geen ervaring met het uitvoeren van de HIA-methodiek verwacht. Zie ook het antwoord op vraag 36, 40 en 50.
52.	Eis 3.1.4 in combinatie met paragraaf 2.1	De SCAIRM methode moet worden gebruikt. Deze is toegepast door WMR in de cumulatieve impact analyse voor de Waddenzee. In deze analyse is veel expert judgement toegepast. De analyse zegt ook niets over de huidige toestand, of over de invloed van individuele projecten, maar zegt iets over het risico op een effect. Vormt de plan-mer op basis van deze analyse methode dan een voldoende solide juridische basis om beleidsopties en strategische keuzes af te wegen?	De inschatting van Opdrachtgever is dat deze methode de best beschikbare methode is. Uit het plan-MER zal duidelijk worden welke beleidsopties of strategische keuzes gemaakt kunnen worden.
53.	Paragraaf 2.4.2	In het kader met de drie scenario's van het BNW staan de OUV niet genoemd. Hoe ziet u de OUV in de 3 scenario's?	De drie scenario's uit het BNW moeten in stap 3 getoetst worden aan de verplichtingen uit het werelderfgoedverdrag, waaronder het behoud van de OUV zoals die gold ten tijde van de inschrijving op de Werelderfgoedlijst. Zie ook het antwoord op vraag 7.
54.	Eis 3.1.5 aanbestedingsdocument	Er moet rekening worden gehouden met de wider setting, een soort externe werking. In hoeverre heeft de opdrachtgever daar rekening mee gehouden bij het opstellen van de lijst in Bijlage 10?	Opdrachtgever heeft hier deels rekening mee gehouden: voor zover de Beheerautoriteit Wadden hier zicht op heeft, is dit meegenomen in bijlage 10. Opdrachtgever heeft echter geen zicht op vergunde projecten die zijn uitgegeven in Duitsland of Denemarken. Theoretisch kunnen deze vergunningen invloed hebben op het Nederlandse deel van de Waddenzee, maar deze vallen in principe onder het plan-MER van het betreffende land. Afstemming hierover verloopt via de trilatraal afstemmende partij. Opdrachtnemer zal in overleg met deze partij de scope van de 'wider setting' moeten afbakenen.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			Daarnaast, de lijst in bijlage 10 is niet bedoeld als uitputtende lijst, maar als een overzicht van vergunningen die in ieder geval moeten worden meegenomen. Zie ook het antwoord op vraag 20 en 26.
55.	Eis 3.1.8 aanbestedingsdocument	Opdrachtnemer dient, in het kader van nazorg en kennisoverdracht, Opdrachtgever (op diens verzoek) te adviseren bij het beantwoorden van eventuele vragen over de in de producten beschreven resultaten en gehanteerde onderzoeksmethodieken. Betreft dit enkel de termijn tot eind 2027?	Ja, dit betreft enkel binnen de looptijd van de Dienstverleningsovereenkomst.
56.	Eis 3.2.9 aanbestedingsdocument	Voor de baseline analyse wordt gebruik gemaakt van in ieder geval de volgende bronnen: Staat van de Waddenzee, Quality Status Report, de evaluatie van het Natura 2000-beheerplan voor de Waddenzee en het een rapport met de formulering van zowel de Bkl-kernkwaliteiten, als de OUV, in meetbare indicatoren door Wageningen Marine Research, samen met Staatsbosbeheer (zie paragraaf 1.2.1). In paragraaf 1.2.1 staat dat het rapport waarin WMR en SBB welke in het tweede kwartaal van 2026 wordt verwacht. De baseline analyse moet uiterlijk na 3 maanden na vaststelling van de dienstverleningsovereenkomst, op 20 april 2026, worden opgeleverd. Dit kan dus betekenen dat het rapport van WMR en SBB te laat komt om mee te nemen in de baseline analyse, of dat de deadline van oplevering van de baseline analyse moet worden uitgesteld, wat mogelijk doorwerkt op de rest van de planning. Hoe ziet u dat?	Het rapport van WMR en SBB is naar verwachting eind maart 2026 beschikbaar en kan dus bij de ingang van de Dienstverleningsovereenkomst worden gebruikt door Opdrachtnemer. Zie ook het antwoord op vraag 44.
57.	algemeen aanbestedingsdocument	Zoals wij het interpreteren gaat het om een plan-mer waarin de cumulatieve effecten op de OUV van het Unesco Werelderfgoed Waddenzee worden onderzocht. Het gaat dus niet om het bepalen van de cumulatieve effecten op de Natura 2000 instandhoudingstellingen, beschermde soorten in het kader van de soortbescherming die geregeld is in de Omgevingswet, de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Nederland. Klopt dat?	Dat is correct. Het plan-MER is een strategisch en onderbouwd informierend document dat beleidsmatige besluitvorming ondersteunt, en richting geeft, aan de omgang met cumulatieve effecten in relatie tot de OUV.
58.	algemeen aanbestedingsdocument	Wat is de relatie met de Cumulatieve Impactanalyse van onder andere de WUR die nu net gereed is in het kader van het Beleidskader Natuur Waddenzee, en de operationalisering van de OUV in indicatoren waar WUR/SBB mee bezig zijn in het kader van UNESCO.	De plan-mer wordt uitgevoerd conform de SCAIRM-methodek voor cumulatieve impact analyse. De rapportage van WMR is daarvoor de basis. Ook het onderzoek dat WMR, samen met SBB, uitvoert naar de OUV in indicatoren dient meegenomen te worden in het plan-MER. Zie ook het antwoord op vraag 44.
59.	Par 5.2.2 aanbestedingsdocument	Verwacht u voor het stakeholdermanagement enkel de formele stappen, of ook het informeel informeren van betrokken partijen? Hoe ziet u dit voor zich rondom de veelal uitgevoerde onderzoeken of programma's? Interactie met experts en opstellers van de rapportages of afstemming met de bevoegde gezagen?	Opdrachtgever voorziet dat voor het stakeholdermanagement zowel formele stappen als het informeel informeren van de stakeholders nodig zijn. Daarnaast is interactie met experts en

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			opstellers van rapportages, evenals afstemming met de bevoegde gezagen, vereist. Specifiek geldt: Voor het betrekken van relevante onderzoeken en de SCAIRM-methodiek is interactie met experts en de opstellers van de rapportages noodzakelijk. Voor het selecteren van relevante vergunde projecten is afstemming met de vergunningverlenende partijen vereist.
60.	Bijlage 9 - Scoping Report 2.3	Onder effecten vanuit de 'wider setting' kunnen ook de aantallen vogels voor seizoensmigratie vallen. Hoe breed ziet u hier de scope voor u? Moet vogelsterfte als gevolg van aanvliegingen in windparken voor bijvoorbeeld de Portugese kust ook meegewogen worden, zo'n project kan effect hebben op de aantallen vogels die de Waddenzee bereiken en doorwerken op de rest van het systeem en de biodiversiteit?	De scope van de 'wider setting' bepaalt Opdrachtnemer in overleg met de trilateraal afstemmende partij. Zie ook het antwoord op vraag 20.
61.	Par 3.1 aanbestedingsdocument	Onder 3.1.4 wordt gesteld dat de SCAIRM-methodiek moet worden uitgevoerd en dat hiervoor moet worden samengewerkt met Wageningen Marine Research (WMR). De methodiek is door WMR ontwikkeld. Kunt u aangeven wat u verwacht van de samenwerking en welke rol WMR nog meer vervult binnen de opdracht voor het planMER?	Zie het antwoord op vraag 8.
62.	Par 1.4 aanbestedingsdocument	Het planMER betreft een complex proces met veel samenwerking. U vraagt daarom een plan van aanpak en een beschrijving van het projectteam. Maar overweegt u ook een presentatie als onderdeel van het selectieproces toe te voegen? Wij vragen dit omdat daarmee in de regel veel beter beoordeeld kan worden of dit ook de samenwerkingspartner oplevert waar u het komende jaar mee gaat werken.	Niet akkoord.
63.	Par 1.4 aanbestedingsdocument	Is het mogelijk dat de uiterste datum voor het indienen van de inschrijving 1 of 2 weken wordt doorgeschoven om meer tijd te hebben voor het maken van een passende aanbieding?	Opdrachtgever is zich bewust van het strakke tijdsplan binnen deze aanbesteding en spant zich in om de Nota van Inlichtingen zo vroeg mogelijk te publiceren. De planning van de aanbesteding is afgestemd op kritieke tijdsplannen en afstemmingsmomenten met betrokken partijen. Het tijdig behalen van de opleverdatum van het definitieve plan-MER is essentieel, mede vanwege de afstemming met UNESCO. Een latere gunning zou de beschikbare uitvoertijd verder verkorten en het risico vergroten dat deze datum niet wordt gehaald. De uiterste datum en tijdstip voor het indienen van een Inschrijving is verplaatst naar vrijdag 6 maart 2026, 10:00 uur . Echter is besloten de inschrijftermijn niet verder te verschuiven.
64.	Par. 2.4.2, stap 4 aanbestedingsdocument	Uit de ervaring die wij hebben met planMER voor strategische beleidskeuzes, weten wij dat de kans aanwezig is dat de Commissie voor de m.e.r. bij toetsing van het uiteindelijke planMER vraagt om een aanvulling van het onderzoek. Daarmee zou ook de scope van de opdracht wijzigen, terwijl elke opdrachtnemer in deze aanbesteding voor een vaste prijs aanbiedt. Wij gaan er van uit dat dergelijke scope-	Opdrachtgever verwacht op dit moment niet dat dergelijk aanvullend onderzoek nodig zal zijn. Kleine aanpassingen of preciseringen van het plan-MER op basis van het advies van de Commissie mer vallen binnen de

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		wijzigingen ook een reden zijn voor een (t.z.t. nader overeen te komen) contractuele wijziging, kunt u dat bevestigen?	oorspronkelijke scope van de opdracht en geven geen aanleiding tot contractuele wijzigingen. Indien aanvullend onderzoek nodig blijkt dat buiten de oorspronkelijke scope valt, kan dit via de post voor onvoorziene werkzaamheden worden uitgevoerd. De vergoeding hiervoor vindt plaats op basis van het werkelijke aantal bestede uren, tot maximaal het bedrag van de inschrijfprijs. Tevens geldt de inschrijfprijs van Inschrijver als maximale prijs voor de gehele opdracht. Betaling vindt plaats op basis van het werkelijke aantal bestede uren, tot aan de Inschrijfprijs. Er wordt dus niet met een vaste prijs ingeschreven op de aanbesteding.
65.	Par 1.4 aanbestedingsdocument	Graag verzoeken wij tevens om een tweede vragenronde in te plannen aan het einde van de derde week van februari (rond 19 / 20 februari). Dit tijdstip sluit goed aan op de planning (uitgaande dat uitstel tot indienen van de offerte is geaccepteerd) en stelt ons in staat om eventuele resterende aandachtspunten zorgvuldig te adresseren. Daarnaast verzoeken wij vriendelijk om het antwoord op deze tweede vragenronde circa twee weken later te ontvangen, zodat wij de reacties kunnen verwerken in onze definitieve aanbieding. Wij zien uw bevestiging van deze voorgestelde planning graag tegemoet.	Zie het antwoord op vraag 2.
66.	Par. 2.4.2 aanbestedingsdocument	a) Begrijpen wij goed dat u in het planMER de volgende effecten beschreven wilt zien (dus 3 separate effectbeschrijvingen): 1. De effecten van de sinds 2009 vergunde projecten (die waarschijnlijk reeds zijn uitgevoerd, dus een beeld geven van de huidige situatie) ten opzichte van de situatie in 2009? 2. De effecten van projecten die in voorbereiding zijn en nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen, ten opzichte van de huidige situatie? 3. De effecten die de scenario's kunnen hebben op de cumulatieve effecten van 1 en 2 zoals hierboven genoemd? b) Anders gesteld: i. ten opzichte van welke referentiesituatie wilt u de effecten van de sinds 2009 vergunde projecten uitgedrukt zien? ii. ten opzichte van welke referentiesituatie wilt u de effecten van projecten die in voorbereiding zijn en nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen uitgedrukt zien? iii. ten opzichte van welke referentiesituatie wilt u de effecten van de scenario's uit de WMR uitgedrukt zien?	a) Ja, dat is goed begrepen. b) Voor alle drie geldt: De effecten dienen bepaald te worden ten opzichte van 2009, ten tijde van de toekenning van de werelderfgoedstatus. Dat is dan ook de referentiesituatie. c) Opdrachtgever wil de effecten beschreven zien zoals in de vraag onder a) beschreven.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		c) Indien u iets anders wilt dan onder a) beschreven, kunt u dat dan zeer specifiek aangeven?	
67.	Par. 2.4.2, stap 0 en 4 aanbestedingsdocument	Onze ervaring met Reactienota's is dat er vanuit de opdrachtgever en evt. partners verschillende medewerkers (bijv. beleidsmedewerkers en juristen) kunnen zijn die betrokken (willen) worden bij de besluiten over zienswijzen en de formulering van de reacties. a) Kunnen wij er van uitgaan dat opdrachtgever een eindverantwoordelijke persoon aanwijst met mandaat om te besluiten over de omgang met de zienswijzen én de formulering van de reactie (incl. verwerking van het commentaar van betrokkenen namens opdrachtgever en evt. partners)? b) Zo nee, hoe wil OG dan voorkómen dat eventuele meningsverschillen tussen de betrokkenen over de beantwoording van zienswijzen op een beheerste wijze worden opgelost?	a) Ja, daar mag vanuit worden gegaan.
68.	Par 5.2.1 aanbestedingsdocument	Het is gebruikelijk dat de omvang van een plan van aanpak door de aanbestedende dienst wordt aangegeven (doorgaans voor opdrachten als deze 4 tot 8 pagina's, excl. planning en CV's). Kunt u een dergelijke omvang aangeven, om de aanbiedingen vergelijkbaar te maken?	Zie het antwoord op vraag 16.
69.	Par 2.1 aanbestedingsdocument	U schrijft in 2.1: "(het planMER) ondersteunt vergunningverleners en initiatiefnemers bij het beoordelen van de bijdrage van afzonderlijke activiteiten aan de cumulatieve druk op de OUV en bij het bepalen of aanvullende mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn". Kunt u specifiek aangeven welke informatie met welke concreetheid en detailniveau hier voor nodig is, om uiteenlopende verwachtingen bij de opdracht te voorkómen?	Nee, dat is op dit moment niet te zeggen. Dit zal naar voren moeten komen in het NRD.
70.	Par 2.1 aanbestedingsdocument	U schrijft in 2.1: "(het planMER) bevat concrete, beleidsrelevante aanbevelingen en handelingsperspectieven en vormt daarmee een solide basis voor het identificeren en afwegen van beleidsopties en strategische keuzes die nodig zijn om de OUV te waarborgen en de balans tussen ecologie en economie in het Nederlandse deel van de Waddenzee te herstellen", en "bevat aanbevelingen die worden benut voor nationale beleidsvorming". In paragraaf 2.4 geeft u echter geen werkwijze via welk proces en in welk gremium of met welke partijen en op welke basis deze aanbevelingen en handelingsperspectieven geformuleerd zouden moeten worden. Kunt u dat alsnog specifiek aangeven, om uiteenlopende verwachtingen bij de opdracht te voorkómen?	Nee, Opdrachtgever verwacht hiervan een voorstel vanuit Opdrachtnemer.
71.	Par. 2.4.2, stap 4 aanbestedingsdocument	U schrijft dat de opdrachtnemer het advies van de stuurgroep, samen met de zienswijzen, in het plan-MER verwerkt. Wat wilt u dat de opdrachtnemer doet met het advies van de commissie voor de m.e.r. en	Deze adviezen moeten ook in het plan-MER worden verwerkt.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		het advies van de partij die de bevindingen uit de drie nationale plan-MER'en samenvoegt?	
72.	Par. 2.4.2, stap 0 aanbestedingsdocument	Uit de ervaring die wij hebben met planMER voor strategische beleidskeuzes, weten wij dat de kans aanwezig is dat de definitieve NRD een reikwijdte of detailniveau voor het plan-MER bevat die afwijkt van het oorspronkelijke plan. Dat kan komen als reactie op zienswijzen of opgevraagde adviezen over de concept-NRD. Met een wijziging van de aanpak zou de scope van de opdracht ook wijzigen, terwijl elke opdrachtnemer in deze aanbesteding voor een vaste prijs aanbiedt. Wij gaan er van uit dat dergelijke scope-wijzigingen ook een reden zijn voor een (t.z.t. nader overeen te komen) contractuele wijziging, kunt u dat bevestigen?	Hoewel de definitieve NRD enigszins kan afwijken van de concept NRD, blijft het eindresultaat en de doelstelling van de opdracht zoals beschreven in het Aanbestedingsdocument ongewijzigd. Kleine aanpassingen in de richting of uitwerking van de NRD of het plan-MER als gevolg van adviezen van de gremia zoals aangegeven in stap 0 en stap 4 van het Aanbestedingsdocument, of de trilaterale samenvoeging van nationale plan-MER'en, vallen binnen de scope van de opdracht. Wezenlijke wijzigingen die de kern van de opdracht of het eindresultaat zouden veranderen, zijn niet toegestaan. Opdrachtnemer verwerkt het advies van de Commissie mer en andere relevante adviezen in overleg met Opdrachtgever, binnen de kaders van de oorspronkelijke opdracht. Indien aanvullende inspanning nodig is om deze adviezen goed te verwerken, kan gebruik worden gemaakt van de post voor onvoorziene werkzaamheden, waaruit de daarvoor bestede uren kunnen worden gehaald.
73.	Par. 1.3 aanbestedingsdocument	Het scoping document geeft een eerste inhoudelijke afbakening en duiding van het thema cumulatieve druk en de benaderingen voor de plan-mer's. a) Geeft de NRD die in het kader van de opdracht wordt opgesteld de definitieve afbakening en benadering voor de plan-mer's? b) Zo nee, wat is dan de status van de NRD, en waar en wanneer wordt de definitieve afbakening en benadering van de plan-mer dan wel vastgelegd?	a) Ja, de definitieve NRD (inclusief verwerking van de adviezen en de zienswijzen) geeft de definitieve afbakening en benadering voor het plan-MER.
74.	Par. 1.2.2 aanbestedingsdocument	U schrijft dat het BNW gebaseerd wordt op (o.a.) een gedegen inzicht in de cumulatieve effecten, en in de zomer van 2026 af is. De opdracht voor de planMER resulteert in inzicht in de cumulatieve effecten, maar is pas in 2027 gereed. Hoe verhouden deze sporen zich tot elkaar?	Zie het antwoord op vraag 31 en 32.
75.	Par. 1.3 aanbestedingsdocument	U schrijft dat in het scoping document advies van de Commissie voor de m.e.r. is opgenomen. Kunt u dit advies en het document waar dat advies op is gebaseerd ter beschikking stellen?	Zie het antwoord op vraag 18.
76.	Par. 3.1.4 aanbestedingsdocument	Wat betreft de samenwerking met WMR voor de uitvoering van de SCAIRM-methodiek: Wat is de rol en de opdracht van WMR?	Zie het antwoord van vraag 8.
77.	Par. 2.4.2 aanbestedingsdocument	In de tabel in stap 3 zijn de 3 scenario's uit het BNW weer gegeven. Om te kunnen toetsen of deze effectief zijn in het verminderen van de cumulatieve druk is een nadere uitwerking nodig (specifieker aangegeven	Ja, daar mag vanuit worden gegaan.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		welke mitigatie, herstructurering en herstel worden bedoeld). Kunnen wij er van uitgaan dat de opstellers van het BNW een uitwerking leveren die geschikt is om in het planMER te beoordelen?	
78.	Par. 2.4.2 aanbestedingsdocument	De wijze waarop een overzicht van vergunningen van onderdeel 1 zou moeten worden verkregen is benoemd onder stap 1, maar de projecten in voorbereiding (categorie 2) en de nog niet goedgekeurde vergunningaanvragen (categorie 3) zijn daarbij niet benoemd. Door wie (opdrachtgever of opdrachtnemer) en met welke werkwijze dient de informatie hiervan te worden verkregen?	Dit dient op dezelfde werkwijze als in stap 1 te gebeuren, door Opdrachtnemer.
79.	Par. 2.4.2, stap 1 aanbestedingsdocument	De kans bestaat dat de Baseline analyse in de tijd uitloopt omdat de benodigde gegevens voor de vergunningen door de diverse bevoegde gezagen niet op tijd wordt aangeleverd. Een langere doorlooptijd van het project kan zorgen voor een langere en dus grotere inzet van de opdrachtnemer. Wij gaan er van uit dat dergelijke uitloop buiten de invloed van de opdrachtnemer ook een reden zijn voor een (t.z.t. nader overeen te komen) contractuele wijziging, kunt u dat bevestigen?	Als onderdelen van de opdracht uit zouden lopen door vertragingen in de aanlevering van gegevens door bevoegde gezagen, is het van belang dat in ieder geval de uiterlijke opleverdatum van het plan-MER op 1 juli 2027 wordt gehandhaafd. Zie ook het antwoord op vraag 6.
80.	Par. 2.4.2, stap 1 aanbestedingsdocument	Voor de Baseline analyse vraagt u de opdrachtnemer om van ca. 80 projecten uit bijlage 10 plus een ongedefinieerd aantal aanvullende vergunningen informatie op te vragen, te screenen en te gebruiken voor de planMER. De inspanning die hiervoor geleverd moet worden kan onmogelijk vooraf worden ingeschat, omdat a) het totaal aantal te betrekken vergunningen niet is vastgelegd, b) het te selecteren aantal vergunningen niet bekend is (en wel akkoord behoeft van opdrachtgever), c) de beschikbaarheid van de benodigde informatie bij de diverse bevoegde gezagen niet in te schatten is. Toch vraagt u opdrachtnemers om dit werk tegen een vaste prijs aan te bieden. U legt daarmee een groot financieel risico bij de opdrachtnemer. Bent u bereid om dit risico te begrenzen, bijv. door een maximum inspanning of budget te definiëren voor de verzameling van deze gegevens?	Opdrachtgever zal geen maximum inspanning of budget per stap voor het opstellen van het plan-MER geven. In het Aanbestedingsdocument en deze Nota van Inlichtingen is een richting en afbakening gegeven, zodat Inschrijvers zelf een inschatting kunnen maken van de benodigde inspanning. De Inschrijfprijs van Inschrijver geldt als maximale prijs voor de gehele opdracht. Betaling vindt plaats op basis van het werkelijke aantal bestede uren, tot aan de Inschrijfprijs. Er wordt dus niet met een vaste prijs ingeschreven op de aanbesteding. Opdrachtnemer dient bij elke factuur een overzicht van het werkelijke aantal bestede uren te voegen, met vermelding van de vaste tarieven zoals vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst. Bovendien is er een post voor onvoorziene werkzaamheden opgenomen. Hieruit kan aanspraak worden gemaakt voor aanvullende inspanning indien nodig, bijvoorbeeld wanneer het aantal uren voor het selecteren van de relevante vergunde projecten hoger uitvalt dan verwacht. Dit biedt flexibiliteit binnen de opdracht.
81.	Par. 5.1 aanbestedingsdocument	De voorbeeldberekening van Inschrijving C klopt ons inziens niet. Wat zijn de correcte cijfers?	U heeft gelijk, zie het antwoord op vraag 12.
82.	Par. 1.4 aanbestedingsdocument	Gezien de complexiteit en de aard van de opdracht, hebben wij meer tijd nodig om een volledig, zorgvuldig onderbouwd en kwalitatief hoogstaand voorstel op te stellen dat recht doet aan de gevraagde werkzaamheden en uw verwachtingen. Daarom verzoeken wij u vriendelijk om een uitstel van vier (4) weken voor het indienen van onze offerte. Dit extra tijdsbestek	Zie het antwoord op vraag 63.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		stelt ons in staat om alle technische, financiële en organisatorische aspecten op de juiste wijze uit te werken. Wij hopen op uw begrip en zien uw bevestiging van het uitstel graag tegemoet.	

Vragen of opmerkingen naar aanleiding van ARVODI-2025 (Bijlage 1)			
Vraag	Artikel uit ARVODI-2025	Reden van bezwaar	Tekstsuggesties ARVODI-2025
83.	3	Artikel 3 ARVODI-2025 bepaalt dat de uit te voeren Diensten "geschikt moeten zijn voor het beoogd gebruik zoals dat uit de Overeenkomst voortvloeit." Deze formulering duidt op een fit-for-purpose bepaling, hetgeen een vergaande resultaatsverplichting inhoudt. Kunt u concreet aangeven wat in deze aanbesteding onder het "beoogd gebruik" wordt verstaan en op welke wijze dit objectief en toetsbaar uit de Overeenkomst zal blijken? Indien u dit niet nader specificeert/kan specificeren, verzoeken wij u voornoemde zinssnede te schrappen. Een fit-for-purpose-verplichting is namelijk niet passend en hoogst ongebruikelijk bij onderhavige dienstverlening.	Niet akkoord met het schrappen van de zinssnede. Onder "beoogd gebruik" wordt verstaan dat het plan-MER functioneel geschikt is als beleids- en afwegingsinstrument voor: • beleidsmatige besluitvorming en implementatie binnen de BNW-scenario's; • Beoordeling van cumulatieve druk op de OUV en afweging van mitigerende/compensatiemaatregelen; • ondersteuning van vergunningverlening en verantwoording richting UNESCO. Dit betreft een resultaatsverplichting op productniveau (kwaliteit, bruikbaarheid en toepasbaarheid van het plan-MER) en geen resultaatsverplichting voor besluitvorming, externe adviezen of effecten.